

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מח"ס 'כתב משה' ושא"ס, ירושלים**פרשת בחקתי****"אם בחקתי תלכו"**

תמימה שבכתב, ואחריהם ועד היום זו היא עבודת הקודש בני תורה לדייק המקראות וליישבם על פי המאמרים שהם תורה שבעל פה,

וזו היא עבודת התורה הנקראת ארץ החיים¹, וענין זה לא נמסר למשה כולו לדעת כל תורה שבעל פה היכן היא כולה רמוזה בתורה שבכתב.

ולזה אמרו ז"ל שדרש רבי עקיבא דרשות שלא ידעם משה, אין הכוונה שלא ידע משה עקרון של דברים הלא ממנו הכל אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, אלא שלא ידע סמיכתם ודיוקם היכן רמוזים בתורה וכו', עכ"ל.²

ד-

"לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמרו לעשות ככל הפקודות בו וגו'" ע"כ (יהושע א ח).

ובמלבי"ם (שם) בד"ה ככל הכתוב בו, כי גם העניינים המקובלים בתורה שבע"פ ימצאם אחר העיון כתובים ורשומים בתורת הכתב עפ"י כללי הלשון ועפ"י המדות שהתורה נדרשת בהם, עכ"ל. והוא על דרך שנתבאר באור החיים, עכ"ל.

ה-

ומבואר דעבודת בני ישראל עמלי תורה ללבש ההלכות שנאמרו למשה בסיני והסודות והדרשות כלן יתנו להם מקום בתורה שבכתב. **וממה שכתב** לשון 'עמלי התורה' משמע דכדי שידעו היכן מרומז דברי התורה שבעל פה בתורה שבכתב צריך עמילות.

ו-

והנה באור החיים (בחקתי כו ג) בד"ה אם בחקתי תלכו וגו'. בתורת כהנים אמרו ז"ל יכול אלו המצוות כשהוא אומר ואת מצותי וגו' הרי המצוות אמורות מה אני מקיים אם בחקתי להיות עמלים בתורה ע"כ, וכו'.

וטעם אומרו חקתי לשון רבים, ירמוז לבי תורות תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

ומסורת התיבה לשון יחיד שאין וא"ו בין קו"ף לתי"ו, לומר כי תורה שבעל פה היא כלולה בתורה שבכתב ושם בנייה, עכ"ל.

ז-

ומבואר בדבריו דמה שכתבה התורה בחקתי לשון רבים, משום שבא לרמוז על בי תורות תורה שבכתב ותורה שבעל פה ומה שכתבה התורה בחקתי בלא וא"ו לומר שתורה שבעל פה היא כלולה בתורה שבכתב ושם עניינה.

ויש לפרש לפי דבריו מה שכתוב בתורת כהנים דאי אפשר לפרש שקאי על קיום המצוות דהא כתיב ועשיתם אותם, ע"כ דקאי על לימוד התורה, ומכיון שכתבה התורה בחקתי שהוא לשון רבים ומאיך הוא כתוב בלא וא"ו שהוא לשון יחיד, כדי לומר שקאי על בי התורות ועל שהתורה שבע"פ כלולה בתורה שבכתב, וכדי ללמוד היכן רמוז תורה שבעל פה בתורה צריכים לעמלות ולכן כתב שפיר שתהיו עמלים בתורה.

ספר מכתב ליעקב -

לומדי התורה והוגיה נתבשרו בהופעת ספרו של אחד מיקירי וגאוני ירושלים (כאשר העיד עליו בהסכמתו כ"ק האדמו"ר מראחמיסטריווקע זצ"ללה"ה).

ה"ה הגאון רבי יעקב אשר פלדמן שליט"א מוותיקי לומדי הישיבה הקדושה ישיבת מיר עיה"ק ירושלים תובב"א, אשר מלבד שנתברכו בהוצאת ספריו על טור ושוי"ע או"ח ויו"ד ונו"כ ועל פרשיות התורה והתקבלו בבי מדרשא (וכמו שהעיד עליו במכתבו ראש ישיבת מיר זצ"ללה"ה).

באחרונה זכה בסייעתא דשמיא להוציא ולפרסם מידי שבוע בשבוע זה כמה שנים - מאמרים יקרים על סדר פרשיות התורה תמידים כסדרם [ובהם כמה מאמרים לחיזוק לומדי התורה ותומכיה] ובי"ה שנתקבלו בחביבות בקרב לומדי התורה וקלסוהו.

ובשנה הרביעית יהיה קודש - יפה עשה המחבר שליט"א וסאף המאמרים על חומש בראשית לעת עתה, וכרכם בכרך אחד למען יעמדו ימים רבים.

נערך ונכתב בכתביה נאה ובכלי מפואר, בכדי שיהיה ראוי לעלות על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן.

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם" ע"כ (בחקתי כו ג).

בפי' רש"י (שם) בד"ה אם בחקתי תלכו - יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו, הרי קיום המצוות אמור, הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה:

ואת מצותי תשמרו - הוה עמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים, כמו שנאמר "ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם" (דברים ה א), עכ"ל.

א-

ובפי' הר"א מזרחי (שם) אם בחקתי תלכו יכול זה קיום מצוות, כשהוא אומר "ועשיתם אותם" הרי קיום מצוות אמור, הא מה אני מקיים "אם בחקתי תלכו", שיהו עמלים בתורה.

בתורת כהנים (פרשה א אות ב) פירוש: "אם בחקתי תלכו" וכן "ואת מצותי תשמרו" אי אפשר לפרש לא זה ולא זה בקיום המצוות, שהרי כתוב אחריהם "ועשיתם אותם", שמורה על קיום המצוות, אם כן על כרחך לומר ד"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו", תרויהו ב"יהו עמלים בתורה" קמיירי, אלא חד חד מנייהו בסתם עמלין וחד מנייהו בעמלין על מנת לשמור ולקיים: כמו שנאמר: "ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם". דשמירה בלב משמע, שישמרו בלבם בעת שהם עמלים בה לעשות כל האמור בה, וזהו ששנו בתורת כהנים: "יכן הוא אומר 'זכור את יום השבת לקדשו' (יתרו כ ח), יכול בלבך, כשהוא אומר 'שמור' (ואתחנן ה יב), הרי שמירת הלב אמורה, הא מה אני מקיים 'זכור', שתהא שונה בפיך", עכ"ל.

ב-

הנה בתורת כהנים שינה כאן לשונו וכתב והכוונה במה שכתוב אם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה, ולא נקט לשון עוסקים בתורה או לומדים התורה.

גם צריך ביאור היכן מרומז בתיבת בחקתי ענין עמל התורה.

ויעוין בכלי יקר (שם) בד"ה אם בחוקתי תלכו וגו'. פירש רש"י שתהיו עמלים בתורה וכו'. אף על פי שרש"י הכריח זה מן יתור הפסוקים, שהרי קיום המצוות כבר אמור וכו', מכל מקום גם מצד הלשון הדבר צריך ביאור, עכ"ל. פי היכן מבואר בלשון בחקתי דקאי על עמל התורה.

ובספר דברי דוד (שם) בד"ה אם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה. לא אמר 'לומדים בתורת' אלא לטרוח בה הרבה, ויליף לה מן לשון 'תלכו', שאינו רגיל לאומרו בלשון חקים אלא עשיתם או תשמרו, אלא דפירושו עמל וגייעה. ועפ"י פירשתי בדרוש מאמר: ולא הלכו בה, פירוש שלא טרחו בלימוד אלא בקלות, עכ"ל.

ג-

ונראה בהקדם מה שכתב באור החיים (תזריע יג לז) בד"ה טהור הוא באה"ד וראיתי ליישב מאמרי רז"ל שאמרו (ויקרא רבה, אחרי כב א) שלא היה דבר שלא נמסר למשה בסיני, ואפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, ואמרו במקום אחר (במדבר רבה, חקת יט ו) כי רבי עקיבא היה דורש מה שלא ידע משה, כאמרו "הדברים עשיתם" (ישעיה מב טז) אעשה לא נאמר וכו' יעוין שם דבריהם, וכן כמה מאמרים שדומים לזה. **ונראה כי ישוב המאמרים הוא**, כי הן אמת שכל דבר תורה נאמר למשה ואין חכם יכול לדעת יותר ממה שידע משה, והגם שתצרף כל דורות ישראל מיום מתן תורה עד שתמלא הארץ דעה (עי' ישעיה יא ט) אין חידוש שלא ידעו משה.

אבל ההפך הוא כי משה נתן לו ה' תורה שבכתב ותורה שבעל פה. והנה האדון ב"ה בחכמתו יתברך רשם בתורה שבכתב כל תורה שבעל פה שאמר למשה, אבל לא הודיע למשה כל מה שנתן לו בעל פה היכן הוא רמוז בתורה שבכתב.

וזו היא עבודת בני ישראל עמלי תורה ללבש ההלכות שנאמרו למשה בסיני והסודות והדרשות כלן יתנו להם מקום בתורה שבכתב.

ולזה תמצא באו התנאים וחברו תורת כהנים וספרי וכו' וכל דרושתם בכתובים אינם אלא על פי ההלכות והלבישים בתורת ה'

² ונראה סימוכין לדברי האור החיים מדברי המדרש תנחומא בפרשת נח (סי' ג) עייש בארוכה.

¹ **באוצר המדרשים** (אייזנשטיין, מדרש השכם אות ד) אם על תודה יקריבנו וגו' (ויקרא ז יב) א"ר שמואל בר נחמני גדולה דרך ארץ שקדמה לתורה כ"ו דורות, שנאמר "לשמור את דרך עץ החיים", דרך זו דרך ארץ החיים זו תורה, עכ"ל.